

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement
v/Anne Liltved
Akersgata 59
0180 Oslo

Justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Videre arbeid med lov om tolking i offentlig sektor – behov for å inkludere tolking til og fra norsk tegnspråk

Norges Døveforbund er kjent med NOU (2014:8) «Tolking i offentlig sektor – et spørsmål om rettsikkerhet» og etter hva vi forstår skal det utarbeides en lov om tolking i offentlig sektor. NDF er en organisasjon for døve/hørselshemmede, og en språkpolitisk organisasjon som arbeider for tegnspråk. Vi vil med dette be om at tolking til og fra norsk tegnspråk også omfattes av en ny lov om tolking i offentlig sektor. Vi har merket oss at på side 173 i NOU 2014:8 står det «Utvalget bemerker at loven ikke omfatter tolkning for døve eller personer med tale- og hørselsskade. Begrunnelsen for at disse ikke er omfattet av lovforslaget er at dette har vært utenfor mandatet til utvalget. Utvalget vil likevel bemerke at i det videre arbeidet bør det vurderes hvorvidt disse gruppene skal omfattes av loven.» Det ligger en viss ironi i tittelen til NOU «*Tolking i offentlig sektor — et spørsmål om rettsikkerhet og likeverd*» (vår utheving) at tolking til og fra norsk tegnspråk ikke er tatt med. Departementet er kjent med hva som skjedde da Fritz Moen ble uskyldig dømt. En medvirkende årsak til justismordet var at han ikke fikk tilgang til god nok tolking. Det er pinlig at norske myndigheter ennå ikke har tatt innover seg behovet for å kvalitetssikre tilgang til og bruk av tegnspråktolker i alle ledd i rettsvesenet. Døve opplever fortsatt i dag at politiet ikke alltid tar de nødvendige tiltak for å sikre god kommunikasjon mellom politi og døve. Det samme gjelder døve innvandreres møte med Norge. Vi vil i denne sammenheng også minne om NOU «Ny straffeprosesslov» (2016: 24), og be om at departementet ser på begge de to omtalte NOU'ene i sammenheng. Behovet for tegnspråktolking drøftes ikke i noen av dokumentene, og fraværet av fokus på plikten til å bruke tegnspråktolker gjør at rettsikkerheten for døve og hørselshemmede stadig fremstår som svak.

Et enstemmig Storting har slått fast at norsk tegnspråk er et genuint norsk språk, en del av den norske kulturarven og en del av det språklige mangfoldet alle har særlig plikt til å ta vare på. (St.mld 35 2007/2008, «Mål og mening – ein heilskapleg norsk språkpolitikk»). Fra et språkpolitisk og lingvistisk perspektiv er det ingen grunn til at tolking til og fra norsk

tegnspråk ikke skal inngå i en lov om tolking i offentlig sektor. Dette vil samtidig vil det gi en nødvendig anerkjennelse av tegnspråkets status.

Veiledningsplikten slik den er nedfelt i forvaltningsloven og retten til medvirkning og informasjon i pasient- og brukerrettighetsloven gjelder også for personer som bruker norsk tegnspråk. Å ikke inkludere tolking til og fra norsk tegnspråk i den nye tolkeloven vil etablere et kunstig skille mellom ulike tolkespråk. Siden tolkens funksjon og arbeidsform er den samme uansett tolkespråk, er det lite hensiktsmessig for tolkenes profesjonsbetingelser å ikke inkludere alle tolkespråk i en ny lov.

Vi stiller oss til rådighet for spørsmål og utdyping av brevet.

Kontakt interessepolitisk medarbeider Petter Noddeland på petter@doveforbundet.no.

Med vennlig hilsen

Bjørn A. Kristiansen (sign)
Generalsekretær
Norges Døveforbund

Petter Noddeland (sign)
Interessepolitisk medarbeider
Norges Døveforbund